

Buchwald-Pelcowa, Paulina

Skład Towarzystwa Naukowego Warszawskiego : Wspomnienia pośmiertne : Alodia Kawecka-Gryczowa (1903-1990)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 53, 68-69

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

„zarazy” wśród młodzieży. Cenił swoje zdanie i potrafił bronić swego stanowiska. Potrafił też jednak słuchać racji innych. Z Konradem Górskim łączyły mnie wieloletnie i serdeczne więzi przyjaźni. Często nasze przyjacielskie rozmowy kończyliśmy konkluzją, którą Konrad Górski powtarzał w swych publicznych wystąpieniach, m.in. w poszerzonej, nowej wersji swej teorii edytorstwa: *Tekstologia i edytorstwo dzieł literackich* (1975): nauka nie zna *ne varietur*, otwiera przed człowiekiem możliwości różnych dróg. A czyż bez świadomości tego można być prawdziwym humanistą?

Janusz Pelc

ALODIA KAWECKA-GRYCZOWA (1903-1990)

Dnia 16 czerwca 1990 r. zmarła w Warszawie profesor doktor Alodia Kaweck-Gryczowa, wybitna uczona, autorka wielu cennych prac poświęconych dziejom polskiej książki, polskiej kultury.

Urodzona 11 sierpnia 1903 r. w Warszawie, tu ukończyła szkołę średnią. Studia uniwersyteckie podjęła na polonistycę w Uniwersytecie Warszawskim, a potem na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie zainteresowanie swe skierowała ku historii kultury. Już podczas studiów uniwersyteckich Jej zainteresowania naukowe dziejami kultury polskiej skupiały się szczególnie wokół problemów polskiej książki. Pracę naukową rozpoczęła opublikowaniem w piśmie „Reformacja w Polsce” w roku 1926 fragmentu pracy doktorskiej zatytułowanego *Kancjonały protestanckie na Litwie w wieku XVI*. W roku 1928 po kilkumiesięcznej praktyce w Bibliotece Jagiellońskiej podjęła pracę w Bibliotece Kórnickiej. Pracy bibliotekarskiej pozostała wierna aż do przejścia na emeryturę w roku 1974, łącząc ją z działalnością badawczą i organizacyjną. W roku 1932 uzyskała stopień doktora filozofii za pracę pt. *Polskie kancjonały protestanckie XVI wieku*. Mistrzem Jej uniwersyteckim był profesor Stanisław Kot.

W roku 1930 rozpoczęła pracę w Dziale Starych Druków Biblioteki Narodowej w Warszawie jako zastępca kierownika Działu, a był nim znakomity znawca dawnej książki, dr Kazimierz Piekarski. W czasie powstania warszawskiego w roku 1944 wraz z mężem, doktorem Józefem Gryczem, sprawowała opiekę nad zbiorami Biblioteki Narodowej na ul. Rakowieckiej. Później brała udział w ratowaniu książki polskiej w początkowym okresie tak zwanej akcji pruszkowskiej i także w wyzwolonej już Warszawie.

Od maja 1945 do końca 1949 r. Alodia Gryczowa pracowała w Ministerstwie Oświaty jako kierownik Oddziału Dawnej Książki zorganizowanego z Jej inicjatywy. Z końcem roku 1948 została też kierownikiem Pracowni Bibliografii Staropolskiej w Instytucie Badań Literackich, włączonych potem do placówek Polskiej Akademii Nauk.

W roku 1950 Alodia Gryczowa powróciła do Biblioteki Narodowej, gdzie objęła stanowisko kierownika Zakładu Starych Druków. Do roku 1968 kierowała też nadal Pracownią Bibliografii Staropolskiej w Instytucie Badań Literackich PAN. W roku 1954 uzyskała tytuł profesora nadzwyczajnego. Przez wiele kadencji była członkiem Rady Naukowej IBL PAN, a także aż do ostatnich lat Rady Naukowej Biblioteki Narodowej.

Prace naukowe Alodii Kaweckiej-Gryczowej skupiały się wokół historii książki polskiej, ze specjalnym uwzględnieniem problemów wieku XVI, dziejów reformacji polskiej, zagadnień bibliografii staropolskiej. Do najważniejszych Jej prac należą monografie ariańskich oficyn wydawniczych Rodeckiego i Sternackiego, księgozbioru króla Zygmunta Augusta, drukarni Macieja Wirzbięty.

Zainicjowała i redagowała serie wydawnicze: „Książka w Dawnej Kulturze Polskiej”, „Polonia Typographica Saeculi Sedecimi”, „Drukarze dawnej Polski”, a także wydawnictwo „Incunabula, quae in bibliothecis Poloniae asservantur”. Współpracowała w wydawaniu i współredagowała serię „Książki o książce”, „Encyklopedię wiedzy o książce”.

Po zniszczeniu w czasie powstania warszawskiego centralnej rejestracji dawnych książek prowadzonej przez Kazimierza Piekarskiego zorganizowała po wojnie na nowo z wielkim rozmachem Centralny Katalog Starych Druków w Bibliotece Narodowej. W Pracowni Bibliografii Staropolskiej IBL PAN z Jej inicjatywy powstało wiele kartotek dokumentacyjnych. Uczestniczyła aktywnie w życiu naukowym w kraju i poza jego granicami.

Alodia Kawecka-Gryczowa była członkiem Towarzystwa do Badania Dziejów Reformacji w Polsce, współpracownikiem Komisji do Badań Historii Literatury i Oświaty w Polsce Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, członkiem Komisji do Badań Renesansu i Reformacji przy Komitecie Nauk Historycznych PAN. W roku 1982 po wznowieniu działalności Towarzystwa Naukowego Warszawskiego została wybrana jego członkiem-korespondentem, a w roku 1985 członkiem zwyczajnym. Była członkiem Komisji Bibliotecznej TNW.

Do końca życia wykazywała dużą aktywność badawczą, poświadczoną wieloma nowymi pracami. Zmarła po ciężkiej chorobie. Pochowana została w Warszawie na starych Powązkach w grobowcu, w którym spoczął przedtem Jej mąż, zasłużony wielce dla polskiego bibliotekarstwa dr Józef Grycz.

Paulina Buchwald-Pelcowa

TADEUSZ KOŁAKOWSKI (1929-1990)

Z otchłani bólu, którą otworzyło przed Nim na całe lata ziemskie życie, Tadeusz przeszedł do wieczności ludzkiego ducha. Z sumy cierpienia przeznaczonego nam wszystkim wziął na siebie część tak ogromną, że myśląc o tym